

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

СКЛАД, ЗМІСТ, ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ,
ПОГОДЖЕННЯ І ЗАТВЕРДЖЕННЯ
НАУКОВО-ПРОЕКТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ
ДЛЯ РЕСТАВРАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ
НЕРУХОМОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

ДБН А.2.2-6-2008

Київ
Мінрегіонбуд України
2008

РОЗРОБЛЕНО: "УкрНДІпроектреставрація" (канд. тех. наук А.Є. Антонюк,
О.О. Граужис, А.П. Крупський)

Державний науково-технологічний центр консервації та реставрації пам'яток (ДНТЦ "Конрест") (канд. хім. наук
Р.Б. Гуцуляк (відповідальний виконавець), Р.В. Щавінський,
Ю.М. Стріленко, М.Л. Захарчук,
С.В. Скляр)

За участю:
Мінрегіонбуду України (Т.П. Майстерчук)

ВНЕСЕНО ТА ПІДГОТОВЛЕНО ДО
ЗАТВЕРДЖЕННЯ: Управління реставрації та реконструкції історичної забудови
Мінрегіонбуду України

ЗАТВЕРДЖЕНО: Наказ Мінрегіонбуду України від 23 червня 2008 р. № 262,
чинні з 1 січня 2009 р.

ПОГОДЖЕНО: Державна служба з питань національної культурної спадщини;
Державний департамент пожежної безпеки МНС України;
Головний державний санітарний лікар України;
Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

Проектування
Склад, зміст, порядок розроблення, погодження і
затвердження науково-проектної документації для
реставрації об'єктів нерухомої культурної спад-
щини

ДБН А.2.2 -6-2008
На заміну
РНП 102-84

Чинні з 2009-01-01

Дані норми встановлюють склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження науково-проектної документації на проведення консервації, реставрації, реабілітації, ремонту та пристосування (далі - реставрація) об'єктів культурної спадщини (крім пам'яток археології і монументальних пам'яток) відповідно до Законів України "Про охорону культурної спадщини", "Про охорону археологічної спадщини" та міжнародних конвенцій, ратифікованих Україною, - "Конвенції з охорони всесвітньої культурної і природної спадщини", "Європейської конвенції з охорони археологічної спадщини", "Конвенції з охорони архітектурної спадщини Європи".

Вимоги цих норм є обов'язковими для застосування юридичними та фізичними особами - суб'єктами господарської діяльності у сфері об'єктів культурної спадщини, незалежно від їх форми власності.

Перелік нормативно-правових актів і нормативних документів, на які є посилання в цих нормах, наведений у додатку А.

Основні терміни та їх визначення наведені у додатку Б.

Перелік нормативно-правових актів та міжнародних документів, положення яких рекомендується враховувати при розробленні науково-проектної документації, наведений у додатку В.

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Об'єктом нормування є загальні вимоги до складу, змісту, порядку розроблення, оформлення, погодження та затвердження науково-проектної документації на реставрацію об'єкта культурної спадщини, науково-технічного супроводу та авторського нагляду за реставрацією пам'ятки.

1.2 Право на розроблення науково-проектної документації або її окремих розділів надається юридичним та фізичним особам - суб'єктам господарської діяльності незалежно від форм власності (далі - проектувальник), які мають ліцензію на цей вид діяльності, видану в установленому законодавством* порядку.

1.3 Науково-проектна документація має ґрунтуватися на положеннях чинного законодавства, підзаконних актів та відповідати вимогам цих норм та нормативних документів на реставрацію, а також нормативних документів на будівельні і ремонтні роботи в частині, яка не суперечить нормативним документам із збереження культурної спадщини.

1.4 Проектувальник та замовник протягом усього періоду дослідження, проектування та виконання робіт на об'єкті культурної спадщини несуть відповідальність згідно з чинним законодавством за наукову обґрунтованість проектних рішень, якісне і своєчасне розроблення і комплектність науково-проектної документації, правильність і достовірність кошторисної вартості робіт.

1.5 Науково-проектна документація повинна забезпечити:

- 1) - максимальне збереження автентичності, культурної, історичної, естетичної та наукової цінності пам'ятки;
- 2) - відсутність негативного впливу на пам'ятку прийнятих проектних рішень, технологій та матеріалів;
- 3) - відсутність негативного впливу прийнятих проектних рішень та технологій на навколишнє середовище.

1.6 Науково-проектна документація повинна відповідати вимогам чинного законодавства щодо:

- 1) - охорони праці, пожежної та екологічної безпеки і промислової санітарії;
- 2) - збереження навколишнього середовища (містобудівного, ландшафтного, археологічної зони) та історичних ареалів;
- 3) - патентної чистоти технічних рішень та застосованого обладнання.

(*) Закон України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності".

2 ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО СКЛАДУ ТА ЗМІСТУ НАУКОВО-ПРОЕКТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

2.1 Зміст і склад науково-проектної документації встановлюється реставраційним завданням.

2.2 **Науково-проектна документація** на реставрацію об'єктів культурної спадщини розробляється поетапно, на основі наукових досліджень, що ведуться на всіх етапах реставрації, і включає такі розділи:

- 1) - попередні роботи (том I);
- 2) - комплексні наукові дослідження (том II);
 - 3) - ескізний проект реставрації (том III);
 - 4) - робоча документація (том IV);
 - 5) - науково-технічний супровід (том V);
 - 6) - науково-реставраційний звіт (том VI).

2.3 Попередні роботи

2.3 **Попередні роботи** здійснюються з метою розроблення концептуальних рішень щодо реставрації об'єкта культурної спадщини і включають:

- 1) - визначення технічного стану;
- 2) - попередні дослідження;
- 3) - розроблення вихідної документації (в т.ч. Акти - Ю.Т.);
- 4) - протиаварійні та невідкладні консерваційні роботи (за необхідності).

2.3.1 **Визначення технічного стану** включає складання:

- 1) - акта технічного стану об'єкта культурної спадщини з фотофіксацією (додаток Г);
- 2) - акта визначення категорії складності (додаток Д);
- 3) - акта втрати первісного вигляду (додаток Е).

2.3.2 **Попередні дослідження в залежності від стану пам'ятки** включають:

- 1) - схематичні обміри та визначення об'єму пам'ятки;
- 2) - фотофіксацію перед початком реставраційних робіт;
- 3) - короткі історико-бібліографічні відомості;
- 4) - попередні науково-технологічні обстеження;
- 5) - попередні археологічні обстеження;
- 6) - попередні інженерні обстеження;
- 7) - програму (план) натурних досліджень зі схемами місць улаштування зондажів, шурфів, встановлення будівельних риштувань, розкриття конструкцій і відбору зразків матеріалів тощо;
- 8) - програму (план) та кошторисний розрахунок на виконання науково-проектних робіт;
- 9) - концептуальні рішення або програму науково-реставраційних робіт;
- 10) - кошторисні розрахунки (за необхідності).

2.3.3 **Вихідна документація** включає:

- 1) - лист-замовлення на розроблення науково-проектної документації;
- 2) - реставраційне завдання на розроблення науково-проектної документації (додаток Ж);
- 3) - архітектурно-планувальне завдання (за необхідності);
- 4) - акти про стан об'єкта, зазначені в п. 2.3.1;
- 7) - інші вихідні дані, необхідні для проектування (на вимогу проектної організації).

Реставраційне завдання на розроблення науково-проектної документації (далі - реставраційне завдання) визначає склад, зміст і мету комплексних науково-дослідних та науково-проектних робіт, принципові підходи, технічні вимоги та основні заходи щодо реставрації.

Архітектурно-планувальне завдання (згідно з нормативними актами на проектування) розробляється разом із реставраційним завданням, за необхідності розробки проектною документацією на пристосування пам'ятки - у випадку реставрації пам'ятки зі зміною її функціонального призначення, розпланувально-просторових характеристик чи характеру благоустрою прилеглої території.

2.3.4 Науково-проектна документація на протиаварійні та невідкладні консерваційні роботи в залежності від стану пам'ятки включає:

- 1) - висновки та рекомендації щодо проведення протиаварійних і невідкладних консерваційних робіт;
- 2) - проектну документацію в обсязі, необхідному для забезпечення проведення протиаварійних та невідкладних робіт (у тому числі робочу документацію або окремі робо-

чі креслення на виконання протиаварійних робіт);

3) - локальні кошториси на проведення протиаварійних та невідкладних робіт.

2.3.5 **Попередні роботи є передпроектною стадією** і можуть бути виконані на підставі окремого контракту (договору).

2.4 Комплексні наукові дослідження

2.4 **Комплексні наукові дослідження** проводяться для отримання матеріалів про культурну, історичну і наукову цінність пам'ятки, архітектурні параметри, інженерні та технологічні характеристики: оцінки ступеня збереженості конструкцій і матеріалів пам'ятки, результатів досліджень її температурно-вологісного режиму, гідрологічних умов, стану ґрунтів і фундаментів; вияснення впливів антропогенних та техногенних навантажень і кліматичних факторів, даних для обґрунтування рішень щодо подальшого збереження та реставрації, прийняття рішень щодо виведення споруди з незадовільного стану.

Комплексні наукові дослідження є науковим обґрунтуванням проектних рішень і обов'язковою складовою науково-проектної документації та включають:

- 1) - історико-архівні і бібліографічні дослідження;
- 2) - натурні дослідження.

2.4.1 Історико-архівні і бібліографічні дослідження включають: пошук (виявлення), збір, систематизацію інформації, вивчення існуючих джерел інформації, що стосуються пам'ятки, та узагальнення одержаних результатів. Результати досліджень оформляються у вигляді звіту (історичної довідки) і входять до наукового звіту про дослідження пам'ятки.

2.4.2 Натурні дослідження включають:

- 1) - обміри: схематичні, архітектурні, архітектурно-археологічні;
- 2) - архітектурні дослідження;
- 3) - архітектурно-археологічні дослідження;
- 4) - інженерні дослідження;
- 5) - науково-технологічні дослідження;
- 6) - дослідження підземних частин пам'ятки і прилеглої території.

При проведенні досліджень, пов'язаних із виконанням експериментальних робіт на окремих ділянках, зондажів, шурфів тощо, місця їх закладання погоджуються з власником або з уповноваженим ним органом.

Зміст і порядок робіт зазначених підрозділів Комплексного наукового дослідження пам'ятки визначаються ДБН В.3.2-1 (Реставраційні роботи).

2.4.3 Результати комплексних наукових досліджень включають такі матеріали:

- 1) - виписки з архівних документів та інших джерел;
- 2) - список бібліографічних джерел та архівних справ;
- 3) - історичну довідку;
- 4) - ілюстрації (репродукції, фотографії, іконографічні матеріали, копії документів, викопіювання, фотофіксацію інскрипцій тощо);
- 5) - обмірні креслення;
- 6) - звіт про архітектурно-археологічні дослідження;
- 7) - звіт про науково-технологічні дослідження пам'ятки, її будівельних та оздоблювальних матеріалів із рекомендаціями щодо їх консервації;
- 8) - висновки про технічний стан об'єкта з рекомендаціями щодо інженерно-конструкторських рішень;
- 9) - картограми стану (технічного, вологісного тощо) об'єкта;
- 10) - звіт про підібрані аналоги та систематизацію обстежених архітектурних елементів пам'ятки;
- 11) - історико-стилістичні аналізи будівельного розвитку будівлі пам'ятки та інші дослідження;
- 12) - картограми періодизації будівництва (будівельних матеріалів);
- 13) - фотофіксацію натурних досліджень.

2.5 Ескізний проект реставрації (*1)

2.5 **Ескізний проект реставрації (*2)** розробляється відповідно до реставраційного завдання, концептуальних рішень чи програми науково-реставраційних робіт, на основі

(*) Для виконання робіт із пристосування розробляється **Ескізний проект пристосування** об'єкта культурної спадщини.

(**) Для виконання робіт з пристосування - відповідно до ДБН А.2.2-3-2004, додаток Л, М, Н.

результатів комплексних наукових досліджень і включає:

- 1) - пояснювальну записку (з обґрунтуванням проектних рішень та технологією реставраційних робіт);
- 2) - креслення;
- 3) - основні положення організації робіт;
- 4) - локальні, об'єктні розрахунки та зведений кошторисний розрахунок вартості робіт

2.5.1 Пояснювальна записка включає:

- 1) - загальні відомості про пам'ятку і характер її використання;
- 2) - дані про проведені натурні дослідження;
- 3) - опис існуючого вигляду та технічного стану пам'ятки з посиланнями на відповідні інженерні висновки та рекомендації;
- 4) - опис і обґрунтування концептуальних рішень щодо реставрації пам'ятки;
- 5) - обґрунтування проектних рішень (характеристики принципів архітектурних, інженерних і технологічних рішень щодо реставрації пам'ятки з їх науковим обґрунтуванням та оцінкою);
- 6) - опис архітектурного вигляду пам'ятки, на яку опрацьовується документація;
- 7) - пропозиції щодо графічної реконструкції;
- 8) - пропозиції з колірної вирішення фасадів і інтер'єрів;
- 9) - пропозиції щодо реставрації пам'яток монументального мистецтва і предметів внутрішнього оздоблення;
- 10) - пропозиції з благоустрою території;
- 11) - пропозиції з пристосування пам'ятки;
- 12) - технологію реставраційних робіт із рекомендаціями щодо використання реставраційних матеріалів;
- 13) - пропозиції щодо організації робіт та їх послідовності;
- 14) - заходи щодо пожежної безпеки, охорони праці та навколишнього середовища;
- 15) - техніко-економічні показники при виконанні робіт із **пристосування****;
- 16) - **додатки**: копія затвердженого реставраційного завдання на розроблення науково-проектної документації; відомості про погодження принципів рішень і протоколу обговорення проекту реставрації з рецензіями, акт про категорію складності пам'ятки, акт втрати первісного вигляду пам'ятки тощо.

2.5.2 Креслення ескізного проекту реставрації включають (рекомендований перелік, див. додаток І):

- 1) - ситуаційний план із позначенням меж території пам'ятки;
- 2) - генеральний план території пам'ятки або ансамблю;
- 3) - плани поверхів, основних ярусів, основні перерізи;
- 4) - картограми елементів пам'ятки або їх фрагментів із визначенням основних реставраційних або консерваційних робіт;
- 5) - фасади, характерні фрагменти та деталі;
- 6) - принципові інженерні та конструкторські рішення;
- 7) - **колірні рішення (паспорти) фасадів** та інтер'єрів;
- 8) - принципові рішення з благоустрою, вертикального планування і озеленення території пам'ятки;
- 9) - принципові рішення щодо сучасного пристосування пам'ятки.

2.5.3 Основні положення організації робіт виконуються у відповідності з обґрунтуванням науково-проектних рішень і включають:

- 1) - ситуаційний план;
- 2) - схематичний будгетплан із зазначенням тимчасових споруд, огорожі майданчика, небезпечних зон, будівельних ристувань, місць складування матеріалів і напівфабрикатів, під'їзних доріг, розміщення механізмів, схеми тимчасового енерго- та водопостачання, засобів сигналізації і пожежогасіння, попереджувальних знаків;
- 3) - схему організації руху транспорту;
- 4) - пояснювальну записку з обґрунтуванням прийнятої технології і послідовності виконання робіт з переліком обсягів робіт, специфікацією основних матеріалів, розрахунком потреби в будівельних машинах і механізмах та енерговитрат, заходи щодо протипожежної безпеки, охорони праці та навколишнього середовища;
- 5) - укрупнений план-графік виконання робіт;
- 8) - графік руху робочої сили та будівельних машин.

2.6 Робоча документація

2.6 Робоча документація включає:

- 1) - пояснювальну записку з короткою характеристикою об'єкта реставрації, прийнятих науково-проектних і конструкторських рішень, матеріалів, видів благоустрою, особливих умов виконання робіт; технологічними вказівками щодо виконання та методиками на проведення окремих видів робіт;

2) - робочі креслення (рекомендований перелік, див. додаток К):

3) - плани та перерізи пам'ятки з позначеннями всіх втрачених або збережених елементів, що вимагають реставрації, з нанесенням розмірів, відміток, маркуванням цих елементів; виготовлення;

4) - креслення елементів і конструкцій, які підлягають реставрації, підсиленню, укріпленню та відтворенню;

5) - конструктивні креслення з вказівкою нормативних та розрахункових навантажень, розрахункові характеристики ґрунтів, гідрогеологічні умови, порядок виконання робіт та правила техніки безпеки;

6) - креслення виробів, шаблонів, елементів декору з вказівкою матеріалів і технології виготовлення;

7) - розгортки фасадів та інтер'єрів із специфікацією всіх видів робіт;

8) - специфікації видів та обсягів робіт по об'єкту з методичними рекомендаціями з виконання робіт;

9) - відомість реставраційних та опоряджувальних робіт, за необхідності з картограмою робіт;

10) - відомості та специфікації потреби в матеріалах, výroбах, напівфабрикатах, обладнанні, цінних металах;

11) - об'єктні і локальні кошториси за робочими кресленнями;

12) - відомості ресурсів до локальних кошторисів.

2.7 Порядок визначення вартості

2.7 Порядок визначення вартості проектування та реставрації

Вартість науково-проектних робіт і послуг визначається згідно з ДБН Д.1.1-7 та чинними нормативними документами щодо визначення цін на науково-проектні роботи, на пам'ятках.

Вартість реставраційних робіт визначається відповідно до ДБН Д.1.1-5 з врахуванням ДБН Д.1.1-1 та згідно з Ресурсними елементними кошторисними нормами на реставраційно-відновлювальні роботи (ДБН Д 2.5-1 - ДБН Д 2.5-25).

2.7.1 Для визначення кошторисної вартості робіт із реставрації об'єктів культурної спадщини розробляється така документація:

1) - у складі розділу "Попередні роботи" - об'єктні і локальні кошторисні розрахунки, об'єктні і локальні кошториси на протиаварійні і тимчасові консерваційні роботи і кошторисні розрахунки (або калькуляція) на розроблення науково-проектної документації;

2) - у складі ескізного проекту - локальні, об'єктні розрахунки та зведений кошторисний розрахунок вартості робіт** і кошториси на проектні та вишукувальні роботи, науково-методичне керівництво і авторський нагляд;

3) - у складі робочої документації - об'єктні та локальні кошториси за робочими кресленнями і відомостями, що містять перелік і обсяги робіт;

4) - у ході виконання реставраційних робіт - об'єктні і локальні кошториси на виявлені в процесі реставрації додаткові роботи за робочою документацією, розробленою на основі актів дослідження пам'ятки в процесі реставрації і записів у "Журналі авторського нагляду за реставрацією пам'ятки та науково-технічного супроводу".

2.8 Науково-технічний супровід

2.8 Науково-технічний супровід об'єкта культурної спадщини здійснюється згідно з «ДБН В.1.2-5 2007 Науково-техніч супровід»:

1) - у ході виконання ремонтно-реставраційних робіт із метою подальшого дослідження і фіксації пам'ятки, контролю якості матеріалів і робіт, нагляду за станом пам'ятки, своєчасного вирішення проблемних питань, розроблення необхідних змін і доповнень до науково-проектної документації, розроблених на основі досліджень у процесі реставрації;

2) - за необхідності, після завершення ремонтно-реставраційних робіт, у ході експлуатації пам'ятки та під час тривалих перерв між окремими етапами робіт із метою нагляду за її станом, технічного контролю за наслідками прийнятих рішень та застосованих реставраційних матеріалів і методик; науково-методичного керівництва щодо її збереження.

2.9 Науково-реставраційний звіт (ДСТУ 3008-95)

2.9 Науково-реставраційний звіт (далі - звіт) про проведені науково-проектні і виробничі роботи є обов'язковою складовою науково-проектної документації. У звіті подаються наукові висновки за результатами досліджень та реставрації, а також рекомендації з подальшого функціонального використання, технічного утримання та експлуа-

* * Розробляється відповідно до чинних норм та рекомендацій Мінрегіонбуду.

тації об'єкта культурної спадщини і прилеглої території.

2.9.1 Науково-реставраційний звіт включає:

- 1) - перелік вихідних документів, згідно з якими були проведені науково-дослідні, проектні та реставраційні роботи;
- 2) - короткий аналіз історико-архівних та бібліографічних матеріалів;
- 3) - дані відносно проведених комплексних наукових досліджень, перелік проведених вишукувань з додатками або посиланнями на обміри, звіти про зондажі, шурфи та інші розкриття, фотофіксацію;
- 4) - коротку характеристику прийнятих проектних рішень;
- 5) - результати науково-реставраційних досліджень у ході виконання ремонтно-реставраційних робіт;
- 6) - опис та обґрунтування змін, що внесені в проект у процесі виконання робіт;
- 7) - документи, які вплинули на хід реставрації;
- 8) - опис проведених видів реставраційних робіт, їх технологію і методику виконання;
- 9) - опис використаних будівельних та оздоблювальних матеріалів, виробів, конструкцій та обладнання;
- 10) - наукові висновки за результатами виконаних робіт.

До звіту додаються:

- 1) - акти приймання робіт та акти на приховані роботи;
- 2) - комплект виконавчих креслень - плани, фасади, розрізи;
- 3) - виконавча проектно-кошторисна документація;
- 4) - акти та протоколи нарад щодо внесення змін до проектно-документації та ведення робіт;
- 5) - матеріали фіксацій пам'ятки - до початку, в процесі і після завершення робіт із реставрації;
- 6) - рекомендації з подальшої експлуатації пам'ятки.

3 ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ НАУКОВО-ПРОЕКТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

3.1 Реставраційне завдання розробляється спеціалізованою організацією за замовленням власника або уповноваженого ним органу чи користувача (далі - замовник) об'єкта культурної спадщини (додаток Ж).

На пам'ятки національного значення реставраційне завдання погоджується центральним органом виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини та затверджується центральним спеціально уповноваженим органом із питань містобудування та архітектури.

На пам'ятки місцевого значення та щойно виявлені об'єкти культурної спадщини реставраційне завдання погоджується місцевим органом у сфері охорони культурної спадщини та затверджується місцевим органом містобудування та архітектури.

Право погодження та затвердження реставраційного завдання може бути делеговано відповідно до чинного законодавства.

3.2 Затверджене реставраційне завдання разом із листом-замовленням замовник передає виконавцю науково-проектної документації (проектувальнику).

До нього додаються **вихідні дані**:

- 1) - топоплан території із зазначенням меж земельної ділянки об'єкта культурної спадщини в масштабі 1:500 та 1:2000;
- 2) - акт технічного стану об'єкта культурної спадщини;
- 3) - акт визначення категорії складності;
- 4) - акт втрати первісного вигляду;
- 5) - технічні умови щодо інженерного забезпечення об'єкта культурної спадщини та матеріали, інженерно-геологічних вишукувань;
- 6) - інші вихідні дані, необхідні для проектування, на вимогу виконавця (!).

3.3 Науково-проектна документація розробляється на підставі договорів (контрактів), укладених між замовником та проектувальником.

3.4 Науково-проектна документація виготовляється виконавцем у чотирьох примірниках і передається замовнику для погодження та затвердження згідно з цими нормами.

Один екземпляр затвердженої науково-проектної документації передається в архів (центр документації) відповідного держоргану збереження пам'яток, другий - генпідрядній організації для ведення ремонтно-реставраційних робіт, третій - повертається виконавцю для ведення авторського нагляду та зберігання в його архіві.

На прохання замовника можуть бути виготовлені додаткові примірники науково-проектної документації за додаткову оплату.

3.5 Науково-проектна документація, розрахунки, матеріали експертизи підлягають архівному зберіганню згідно з чинними нормативними документами та правилами.

3.6 Дослідження та фіксація об'єкта культурної спадщини продовжуються в ході виконання реставраційних робіт і можуть здійснюватися в рамках науково-технічного супроводу та авторського нагляду за реставрацією пам'ятки.

3.7 При виявленні в процесі, виконання комплексних наукових досліджень або реставраційних робіт даних, які вимагають внесення змін до науково-проектної документації або виконання реставраційних робіт, необхідно про це інформувати всіх учасників реставраційного процесу для прийняття рішення та погодження змін.

Внесення змін оформляється відповідними актами та коригуваннями (доповненнями) проектної документації, погодженими з органами, що затверджували проектну документацію, та інвестором (за необхідності).

За необхідності внесення змін до науково-проектної документації укладаються окремі (або додаткові) угоди.

3.8 Після закінчення реставрації об'єкта культурної спадщини організацією, яка здійснює науково-проектні роботи, в трьохмісячний термін виготовляється науково-реставраційний звіт.

При виконанні робіт на пам'ятці протягом кількох років по закінченні календарного року видається короткий річний звіт про виконані роботи.

3.9 Складається звіт керівником авторського колективу або автором за участю спеціалістів, що здійснюють авторський нагляд за реставрацією пам'ятки та науково-технічний супровід.

4 ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВО - ПРОЕКТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

4.1 Науково-проектна документація на реставрацію пам'ятки повинна відповідати вимогам, які визначені міждержавними стандартами (Системою правил документації для будівництва (СПДБ) - ДСТУ Б А.2.4.-4 (ГОСТ 21.101), ДСТУ Б А.2.4-5 (ГОСТ 21.001), ДСТУ Б А.2.4-7 (ГОСТ 21.501), ДСТУ Б А.2.4-10 (ГОСТ 21.110), ДСТУ Б А.2.4-11 (ГОСТ 21.144-95) та (Єдиною системою конструкторської документації (ЕСКД) СТ СЭВ 1633, СТ СЭВ 4409, СТ СЭВ 4937.

4.2 Звіти про наукові дослідження пам'ятки повинні відповідати вимогам **ДСТУ 3008-95**.

4.3 У текстових матеріалах, що входять до складу науково-проектної документації, приймається посторінкова нумерація.

При цьому графічні матеріали, таблиці та ілюстративні матеріали одержують свої порядкові номери і розміщуються безпосередньо за текстом, у якому є посилання на них, або, якщо їх досить велика кількість, виносяться в додаток.

Загальні вимоги до проектної та робочої документації - згідно з ДСТУ Б А.2.4-4 (ГОСТ 21.101).

4.4 Науково-проектну документацію комплектують у **томи за окремими розділами**, передбаченими цими нормами та **ДЕН В.3.2-1**. Кожен том нумерують арабськими цифрами. За необхідності томи ділять на частини (книги, альбоми, частини тощо) (додаток Л).

4.5 Кожному розділу науково-проектної документації (документу), що входить до тому, надають позначення, яке вказує на обкладинці, титульному аркуші та в основних написах. До складу позначення включають базове позначення, яке встановлюють за діючою в організації системою, та через дефіс - марку (шифр) розділу проекту (див. додаток Л).

Креслення основних розділів науково-проектної документації оформляються окремими томами.

Приклад:

123-ОК Обмірні креслення, де:

123 - базове позначення (шифр об'єкта, номер договору тощо);

ОК - марка (шифр) розділу проекту Обмірні креслення.

4.6 Офіційна назва пам'ятки є єдиною (загальною) назвою для всіх основних розділів науково-проектної документації щодо цієї пам'ятки.

4.7 Науково-проектна документація, яка передається до затвердження, брошурується і **повинна** мати:

- 1) - титульний аркуш;
- 2) - аркуш погодження;

- 3) - список авторського колективу;
- 4) - склад (перелік) науково-проектної документації;
- 5) - зміст.

Кожен том (книга) науково-проектної документації повинен мати:

- 1) - титульний аркуш;
- 2) - аркуш погодження (за необхідності);
- 3) - список виконавців;
- 4) - зміст.

4.8 Титульний аркуш повинен містити:

- 1) - назву організації-виконавця (заповнюється в точній відповідності з юридичною назвою організації);
- 2) - назву пам'ятки;
- 3) - назву науково-проектної документації;
- 4) - позначення документа;
- 5) - назву тому (частини, книги);
- 6) - номер та назву тому;
- 7) - підписи:
 - керівника організації-виконавця;
 - відповідального за науково-проектну роботу організації або керівника майстерні (відділу);
 - наукового керівника авторського колективу;
- 11) - (додаток М).

4.9 Аркуш погодження повинен мати підписи уповноважених осіб організацій, що внесені в аркуш погодження і визначені реставраційним завданням та АПЗ.

4.10 Аркуш списку авторського колективу повинен мати підписи членів авторського колективу і особи, відповідальної за науково-проектну роботу організації.

4.11 Аркуш складу (переліку) науково-проектної документації підписується науковим керівником та начальником (керівником) підрозділу науково-проектної організації.

4.12 Креслення, обміри, натурні дослідження, картограми та інше повинні мати підписи:

- 1) - головного архітектора (інженера) проекту;
- 2) - наукового керівника;
- 3) - керівника майстерні (відділу);
- 4) - відповідальних виконавців;
- 5) - особи, яка здійснює контроль документації.

4.13 Склад підписів може уточнюватись у залежності від складу і структури проектної організації та за наявності субпідрядників чи окремих фізичних осіб.

4.14 Підписи кошторисної документації встановлені чинним порядком визначення вартості об'єктів культурної спадщини на території України.

5 НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ СУПРОВІД, НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ КЕРІВНИЦТВО, АВТОРСЬКИЙ НАГЛЯД ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО

5.1 Дослідження пам'ятки і розроблення науково-проектної документації здійснюється проектувальником в особі авторського колективу (або автора) з виконанням ним науково-технічного супроводу та функцій авторського нагляду в процесі проведення робіт із реставрації пам'ятки.

5.2 Для координації виконання науково-проектних робіт і роботи авторського колективу призначається науково-методичний керівник цього колективу (науковий керівник), який здійснює наукове керівництво, координує розроблення відповідної науково-проектної документації, ведення науково-технічного супроводу та авторського нагляду за реставрацією.

5.3 Науковий керівник:

- 1) - координує роботу авторського колективу;
- 2) - бере участь у розробленні принципових та концептуальних рішень щодо дослідження, реставрації та збереження пам'ятки;
- 3) - здійснює дослідження пам'ятки;
- 4) - здійснює науково-методичне керівництво роботами на пам'ятці;
- 5) - контролює якість розроблення науково-проектної документації, її відповідність положенням чинних норм і правил;
- 6) - несе відповідальність за наукову обґрунтованість проектних рішень;

7) - веде особисто і координує роботу авторського колективу щодо авторського нагляду за реставрацією пам'ятки.

5.4 Ведення **авторського нагляду** за реставрацією пам'ятки є обов'язковим і включає:

- 1) - нагляд за дотриманням проектних рішень;
- 2) - науково-методичне керівництво веденням робіт на об'єкті культурної спадщини;
- 3) - спостереження за веденням реставраційних робіт та станом пам'ятки;
- 4) - внесення пропозицій і доповнень щодо необхідних змін науково-проектної документації;
- 5) - призупинення проведення окремих видів робіт за необхідності дослідження і фіксації необстежених або нововиявлених частин, елементів і деталей пам'ятки, а також при загрозі непередбачених деформацій чи руйнування конструкцій, при систематичному недотриманні робочої документації і вказівок авторського нагляду;
- 6) - участь у роботі комісій із приймання виконаних ремонтно-реставраційних робіт;
- 7) - участь у нарадах (науково-методичних, консультативних тощо) та роботі комісій із питань дослідження, реставрації та збереження об'єкта культурної спадщини, внесення змін та доповнень до науково-проектної та проектно-кошторисної документації;
- 8) - ведення журналу авторського нагляду;
- 9) - участь у підготовці науково-реставраційного звіту.

5.5 Авторський нагляд за реставрацією пам'ятки - дотриманням архітектурних та конструктивних рішень, використанням матеріалів та дотриманням технології реставраційних процесів, здійсненням науково-методичного керівництва тощо - покладаються на спеціалізовані науково-реставраційні організації - розробники відповідного розділу проекту.

5.6 Науково-технічний супровід об'єкта культурної спадщини на етапах реставрації та експлуатації здійснюється відповідно до **ДБН В.1.2-5 2007** в частині, яка не суперечить положенням п.2.8 цих норм.

5.7 Авторський нагляд за реставрацією пам'ятки та науково-технічний супровід об'єкта культурної спадщини можуть виконуватись на підставі окремого контракту (договору).

5.8 Рекомендації та зауваження, які зроблені в рамках методичного керівництва, авторського нагляду за реставрацією пам'ятки та науково-технічного супроводу, фіксуються в "Журналі авторського нагляду за реставрацією пам'ятки та науково-технічного супроводу" (далі - журнал авторського нагляду) (додаток Н), і є обов'язковими для замовника і підрядних організацій і можуть бути відміненими тільки відповідним органом охорони культурної спадщини за погодженням відповідного спеціально уповноваженого органу містобудування і архітектури.

5.9 Журнал авторського нагляду, прошнурований і завірений підписом автора або наукового керівника авторського колективу, разом з дозволом відповідного органу охорони культурної спадщини на проведення ремонтно-реставраційних робіт зберігається у відповідального виконавця робіт, видається для внесення вказівок автору або членам авторського колективу і надається комісії з приймання робіт разом з іншою документацією.

Після завершення реставрації об'єкта культурної спадщини журнал передається відповідальним виконавцем робіт за актом науковому керівнику авторського колективу або автору для використання в роботі над розділом науково-проектної документації "Науково-реставраційний звіт". Після завершення звіту журнал передається на зберігання замовнику.

5.10 Авторське право на науково-проектну документацію охороняється згідно з Законом України "Про авторське право і суміжні права" та іншими законодавчими актами.

Публікація матеріалів науково-проектної документації на реставрацію об'єктів культурної спадщини виконується за погодження авторів проекту. При використанні в проектних рішеннях винаходів і патентів у відповідних розділах проектів необхідно на них посилатися.

5.11 Прізвища попередніх авторів розробок науково-проектної документації та виконавців реставрації зазначаються в історичній довідці.

5.12 **Застосування при реставрації об'єкта культурної спадщини будь-яких раніше розроблених проектних рішень погоджується з їх розробником та відповідним органом охорони культурної спадщини.**

6 ПОГОДЖЕННЯ, ЕКСПЕРТИЗА ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПРОЕКТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

6.1 Науково-проектна документація на реставрацію затверджується замовником і погоджується:

- 1) - на пам'ятки національного значення - центральним органом з охорони культурної спадщини та спеціально уповноваженим органом містобудування та архітектури;
- 2) - на пам'ятки місцевого значення та щойно виявлені об'єкти культурної спадщини - місцевим органом охорони культурної спадщини та місцевим спеціально уповноваженим органом містобудування та архітектури;
- 3) - інвестором (за необхідності, відповідно до інвестиційного договору).

6.2 Науково-проектна документація на реставрацію погоджується та затверджується після розгляду та схвалення на:

- 1) - науково-методичних радах з питань охорони культурної спадщини щодо пам'яток національного значення;
- 2) - консультативних радах з питань охорони культурної спадщини щодо пам'яток місцевого значення та щойно виявлених об'єктів культурної спадщини.

6.3 Погоджувальними та затверджувальними частинами науково-проектної документації є:

А - для окремих об'єктів (споруд):

- 1) **концептуальні рішення** (за необхідності);
- 2) науково-проектна документація на протиправні та невідкладні консерваційні роботи;
- 3) **ескізний проект реставрації**;

Б - для архітектурних комплексів (ансамблів):

- 1) програми науково-реставраційних робіт (з концептуальним архітектурним рішенням);
- 2) **ескізні проекти реставрації окремих складових комплексу (ансамблю)**.

6.4 Науково-проектна документація на реставрацію об'єкта культурної спадщини, пов'язана зі змінами конструктивної системи або переплануванням об'єкта, прилеглої території та інженерних комунікацій, підлягає обов'язковій комплексній державній експертизі відповідно до чинних норм.

Науково-проектна документація, яка не підлягає обов'язковій державній експертизі, може бути передана на експертизу за рішенням замовника.

6.5 Науково-проектна документація щодо проведення земляних робіт на об'єктах культурної спадщини, розташованих в межах зон санітарної охорони джерел господарсько-питного водопостачання, курортних та рекреаційних об'єктів, санітарно-захисних зон територій кладовищ, поховань тварин, об'єктів захоронення небезпечних відходів, погоджується з установами державної санітарно-епідеміологічної служби.

Документація на інженерні мережі погоджується з відповідними місцевими експлуатуючими службами, ресурсопостачальними організаціями, якщо така вимога міститься в наданих ними технічних умовах.

6.6 Робоча документація, виконана у відповідності із погоджувальними частинами науково-проектної документації (див. п. 6.3), не підлягає погодженню та експертизі.

При внесенні змін та доповнень до вже затвердженої (погодженої) науково-проектної документації щодо кошторисної вартості, природи будівельних матеріалів, конструктивних, просторово-планувальних, колористичних та інших концептуальних рішень, то така проектна (робоча) документація підлягає затвердженню (погодженню) в частині набутих змін.

6.7 Погодження та експертиза науково-проектної документації здійснюється за поданням і за кошти замовника.

Проектувальник зобов'язаний надавати необхідні пояснення щодо проектних рішень та доопрацьовувати науково-проектну документацію за зауваженнями експертизи, якщо були допущені порушення нормативних вимог.

6.8 Реставрація пам'ятки без погодженої та затвердженої науково-проектної документації не дозволяється.

ДОДАТОК А
(довідковий)

**ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ТА НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ,
НА ЯКІ Є ПОСИЛАННЯ В ЦИХ НОРМАХ**

Закон України від 8.06.2000 № **1805-III** Про охорону культурної спадщини
 Закон України від 18.03.2004 № **1626-IV** Про охорону археологічної спадщини
 Закон України від 1.06.2000 № **1775-III** Про ліцензування певних видів господарської діяльності
 Закон України від 14.10.94 № **2627-III** Про авторське право і суміжні права ЮНЕСКО, **XVII** сесія; Париж, **1972** р. Конвенція з охорони всесвітньої культурної і природної спадщини
 Сторони Європейської культурної конвенції, **1992** р. Європейська конвенція з охорони археологічної спадщини
 Рада Європи, Гранада, **1985** р. Конвенція з охорони архітектурної спадщини Європи
 ДБН **А.2.2-3-2004** Склад, порядок розроблення, погодження та затвердження проектної документації для будівництва
 ДБН **В.1.2-5:2007** Науково-технічний супровід будівельних об'єктів
 ДБН **В.3.2-1-2004** Реставраційні, консерваційні та ремонтні роботи на пам'ятниках культурної спадщини
 ДСТУ **3008-95** Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення
 ДСТУ **Б А.2.4.-4-99** (ГОСТ 21.101-97) СПДБ. Основні вимоги до проектної та робочої документації
 ДСТУ **Б А.2.4-5-95** (ГОСТ 21.001-93) СПДБ. Загальні положення.
 ДСТУ **Б А.2.4-7-95** (ГОСТ 21.501-93) СПДБ. Правила виконання архітектурно-будівельних робочих креслень
 ДСТУ **Б А.2.4-10-95** (ГОСТ 21.110-95) СПДБ. Правила виконання специфікації обладнання, виробів і матеріалів
 ДСТУ **Б А.2.4-11-95** (ГОСТ 21.144-95) СПДБ. Правила виконання ескізних креслень загальних видів нетипових виробів
 СТ СЭВ **1633-79** ЕСКД СЭВ. Чертежи зданий и сооружений. Изображение вертикальных конструкций
 СТ СЭВ **4409-83** ЕСКД СЭВ. Чертежи строительные. Правила выполнения чертежей деревянных конструкций
 СТ СЭВ **4937-84** ЕСКД. Чертежи строительные. Каменные конструкции
 ДБН **Д.1.1-1-2000** Правила визначення вартості будівництва
 ДБН **Д.1.1-5-2001** Вказівки щодо застосування ресурсних елементних кошторисних норм на реставраційно-відновлювальні роботи
 ДБН **Д.1.1-7-2000** Правила визначення вартості проектно-вишукувальних робіт для будівництва, що здійснюється на території України
 ДБН **Д 2.5-1-2001** Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Археологічні і земельні роботи в зоні пам'ятників історії і культури
 ДБН **Д 2.5-2-2001** Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Реставрація і відтворення фундаментів і конструкцій з бутового каменю
 ДБН **Д 2.5-3-2001** Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Реставрація і відтворення цегляних кладок
 ДБН **Д 2.5-4-2001** Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Реставрація і відтворення конструкцій і декору з природного каменю
 ДБН **Д 2.5-5-2001** Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Реставрація і відтворення дерев'яних конструкцій і деталей
 ДБН **Д 2.5-6-2001** Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Реставрація і відтворення покрівель
 ДБН **Д 2.5-7-2001** Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Реставрація і відтворення металевих конструкцій і декоративних елементів
 ДБН **Д 2.5-8-2001** Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Реставрація і відтворення штукатурної обробки
 ДБН **Д 2.5-9-2001** Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Реставрація і відтворення облицювань штучним мармуром
 ДБН **Д 2.5-10-2001** Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Реставрація і відтворення фарбування фасадів і інтер'єрів
 ДБН **Д 2.5-11-2001** Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-

відновлювальні роботи. Реставрація керамічних кахлів

ДБН Д 2.5-12-2001 Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Реставрація і відтворення архітектурно-ліпного декору

ДБН Д 2.5-13-2001 Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Реставрація і відтворення різьблення по дереву

ДБН Д 2.5-14-2001 Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Реставрація і відтворення меблів з цінних порід дерева

ДБН Д 2.5-15-2001 Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи.

Реставрація і відтворення паркетних підлог

ДБН Д 2.5-16-2001 Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Відтворення виробів художнього лиття з кольорових металів

ДБН Д 2.5-17-2001 Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Карбовані, вибивні, давильні роботи

ДБН Д 2.5-18-2001 Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Реставрація і відтворення інкрустованої поверхні

ДБН Д 2.5-19-2001 Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Реставрація і відтворення оббивки меблів і шпалерних декоративних елементів

ДБН Д 2.5-20-2001 Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Реставрація і відтворення позолоти

ДБН Д 2.5-21-2001 Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи.

Різні роботи

ДБН Д 2.5-22-2001 Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Реставрація і відтворення віконних і дверних наборів із чорного і кольорового металів

ДБН Д 2.5-23-2001 Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Реставрація і відтворення тканин та шпалер

ДБН Д 2.5-24-2001 Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Художня обробка металевих виробів гальванічним способом

ДБН Д 2.5-25-2001 Ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відновлювальні роботи. Реставрація і відтворення освітлювальних приладів

ДОДАТОК Б
(обов'язковий)

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Нижче подано терміни та визначення, використані у цих нормах

Автентичність - тут: це ознака (характеристика) пам'ятки, що полягає в достовірності її задуму, проектування, спорудження і застосованих вихідних матеріалів (субстанції) та технологій і дозволяє розглядати даний об'єкт як документ історії та твір архітектурного мистецтва і як оригінал; істотні модифікації і доповнення, набуті пам'яткою протягом історичного розвитку, можуть розглядатися як складова частина автентичності (відповідного історичного періоду).

Дослідження пам'ятки - науково-пошукова та науково-практична діяльність, спрямована на одержання нової інформації про об'єкт культурної спадщини, його історію, історичні зміни та характер середовища.

Зони охорони пам'ятки (зони охорони) - встановлювані навколо пам'ятки охоронна зона, зона регулювання забудови, зона охоронюваного ландшафту, зона охорони археологічного культурного шару, в межах яких діє спеціальний режим їх використання з метою забезпечення сприятливих умов для збереження пам'ятки.

Консервація - сукупність науково обґрунтованих заходів, які дозволяють захистити об'єкти культурної спадщини від подальших руйнувань і забезпечують збереження їх автентичності з мінімальним втручанням у їх існуючий вигляд (збереження пам'ятки практично в тому вигляді, в якому вона дійшла до наших днів).

Музеефікація - тут: сукупність науково обґрунтованих заходів щодо приведення об'єктів культурної спадщини у стан, придатний для екскурсійного відвідування.

Науково-проектна документація - затверджена в установленому порядку сукупність матеріалів для консерваційних, реставраційних чи реабілітаційних робіт на пам'ятках, що вміщують необхідні архітектурні обміри, натурні та архівні дослідження, фотофіксацію, креслення, розрахунки, схеми, обґрунтування прийнятих рішень тощо.

Науково-проектна робота - робота, пов'язана із створенням проектно-документації для ремонтно-реставраційних робіт на основі натурних та архівних дослідних робіт.

Науково-проектні роботи - тут: комплекс робіт з досліджень, науково обґрунтованих проектних рішень та розроблення проектно-кошторисної документації на консервацію, реставрацію, реабілітацію, пристосування об'єктів архітектурної спадщини та регенерацію об'єктів містобудівної спадщини.

Об'єкт культурної спадщини - визначне місце, споруда (витвір), комплекс (ансамбль), їх частини, пов'язані з ними рухомі предмети, а також території чи водні об'єкти, інші природні, природно-антропогенні або створені людиною об'єкти незалежно від стану збереженості, що донесли до нашого часу цінність із антропологічного, археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього погляду і зберегли свою автентичність.

Пам'ятка - об'єкт культурної спадщини національного або місцевого значення, який занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

Пристосування - сукупність науково-дослідних, проектних, вишукувальних і виробничих робіт щодо створення умов для сучасного використання об'єкта культурної спадщини без зміни притаманних йому властивостей, які є предметом охорони об'єкта культурної спадщини, в тому числі реставрація елементів, які становлять історико-культурну цінність.

Реабілітація - сукупність науково обґрунтованих заходів щодо відновлення культурних та функціональних властивостей об'єктів культурної спадщини (приведення їх у стан, придатний для експлуатації).

Ремонт - тут: сукупність обґрунтованих заходів на об'єктах культурної спадщини, що забезпечують їх функціонування, покращення технічного стану та фізичне збереження в існуючому вигляді і не зачіпають історичної субстанції, конструктивних і декоративних елементів цих об'єктів та не змінюють характеристичних властивостей, які є предметом охорони пам'ятки.

Ремонтно-реставраційні роботи - сукупність виробничих заходів щодо збереження об'єктів архітектурної спадщини на основі науково-проектної документації, які включають консервацію, реставрацію, реабілітацію та пристосування.

Реставрація - сукупність науково обґрунтованих заходів щодо укріплення (консервації) фізичного стану, розкриття найбільш характерних ознак, відновлення втрачених або пошкоджених елементів об'єктів культурної спадщини із забезпеченням їх автентичності.

ДОДАТОК В
(рекомендований)

**ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ТА МІЖНАРОДНИХ ДОКУМЕНТІВ,
ПОЛОЖЕННЯ ЯКИХ РЕКОМЕНДУЄТЬСЯ ВРАХОВУВАТИ ПРИ РОЗРОБЛЕННІ
НАУКОВО-ПРОЕКТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ НА РЕСТАВРАЦІЮ ПАМ'ЯТКИ**

Закон України від 14.10.94 № 208/94-ВР Про відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування

ДБН А.3.1-5-96 Організація будівельного виробництва

ДБН В.1.1-7-2002 Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва

ДБН В.1.2-5:2007 Науково-технічний супровід будівельних об'єктів

ДСТУ ISO-9000-1-95 Стандарти з управління якістю та забезпечення якості. Частина 1.

1. Настанови щодо вибору та застосування

ДСТУ ISO-9001-2001 Системи управління якістю. Вимоги

ДСТУ ISO-9004-2001 Системи управління якістю. Настанови щодо поліпшення діяльності

ГОСТ 12.1.005-88 Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны

ГОСТ 21.203-78 СПДС. Правила учета и хранения подлинников проектной документации

НАПБ А.01.001-2004 Правила пожежної безпеки в Україні

НАПБ Б.02.014-2004 Положення про порядок погодження з органами державного пожежного нагляду проектних рішень, на які не встановлено норми та правила, обґрунтованих відхилень від обов'язкових вимог нормативних документів

ДСП-201-97 Державні санітарні правила охорони атмосферного повітря населених місць (від забруднення хімічними і біологічними речовинами)

СанПиН 42-121-4130-86 Санитарные нормы допустимого содержания вредных веществ в воде водных объектов хозяйственно-питьевого и культурно-бытового водопользования

СниП II-12-77 Защита от шума

XVII сесія ЮНЕСКО; Париж, 1972 р. Рекомендація з охорони на національному рівні культурної та природної спадщини

XIX сесія ЮНЕСКО; Найробі, 1976 р. Рекомендації із збереження і сучасної ролі історичних ансамблів

(Венеціанська хартія) II Конгрес архітекторів і технічних спеціалістів в царині нерухомих історичних пам'яток, Венеція, 1964 р. Міжнародна хартія з охорони і реставрації нерухомих пам'яток і визначних місць

(Флорентійська хартія) Міжнародний Комітет з історичних садів, Флоренція, 1981 р. Міжнародна хартія з охорони історичних садів

(Вашингтонська хартія) Міжнародна рада з охорони пам'яток і визначних місць (ICOMOS), Вашингтон, 1987 р. Міжнародна хартія з охорони історичних міст

(Лозаннська хартія) Лозанна, 1990 р. Міжнародна хартія з охорони археологічної спадщини

Генеральна Асамблея Міжнародної ради з охорони пам'яток і визначних місць (ICOMOS), Коломбо, 1993 р. Кодекс етичних принципів охорони й реставрації пам'яток, ансамблів та визначних місць

(Стокгольмська хартія) Стокгольм, 1998 р. Міжнародна хартія з охорони традиційної архітектурної спадщини

(Краківська хартія) Міжнародна пам'яткоохоронна конференція, Краків, 2000 р. Міжнародна хартія з охорони та реставрації архітектурно-містобудівної спадщини

Регіональна конференція "Культурна спадщина: автентичність і історична реконструкція", Рига, 2000 р. Ризька хартія з автентичності та реконструкції історичних об'єктів у контексті збереження культурної спадщини

ДОДАТОК Г
(рекомендований)

АКТ
огляду технічного стану пам'ятки

" _ " _____ 200_

р.
м.

1. Назва об'єк-
та: _____

2. Місцезнаходження (адреса) об'єк-
та: _____

3. Користувач (власник, орендар) та характер використання пам'ят-
ки _____

Комісія в складі представників:

Державного органу охорони пам'я-

ток _____

Замовни-

ка _____

Проектної реставраційної організа-

ції _____

Склали даний акт про те, що " _____ " ____ 200_ р. проведено огляд техні-
чного стану

пам'ятки (елементів пам'ят-

ки) _____

В результаті встановлено:

4. Загальний стан пам'ят-

ки: _____

5. Коротка характеристика об'єкта:

6. Стан зовнішніх конструктивних та декоративних елемен-

тів _____

7. Стан внутрішніх архітектурно-конструктивних та декоративних елементів _____

8. Стан живопису _____

9. Характеристика прилеглої території _____

ВИСНОВКИ

ДОДАТКИ

Підписи:

ДОДАТОК Д
(рекомендований)

АКТ
про категорію складності пам'ятки

Назва об'єкта
Місцезнаходження (адреса) об'єкта
Охоронний номер

1. Площа забудови під об'єк-

том _____

2. Фізичний об'єм об'єк-

та _____

3. Категорія складності при обмірних (дослідних) робо-

тах _____

2. Категорія складності при проектуван-

ні _____

Державний орган охорони пам'яток

" _____ "

Замовник

" _____ "

Науковий керівник

" _____ "

Представник науково-проектної
організації

" _____ "

ДОДАТОК Е
(рекомендований)

АКТ
втрати первісного вигляду пам'ятки

" _ " _____ 200_ р.

Назва пам'ятки

Коротка характеристика пам'ятки (з зазначенням загальної збереженості, історично цінних та характеристичних елементів):

Наявність поблизу інших пам'яток та їх зон охоро-
ни _____

Об'єм пам'ятки _____ м³

Максимальні габарити _____

Площа забудови під об'єктом _____ м²

Площа ділянки _____ м²

Розділ I. Основні конструктивні елементи

Ч.ч.	Найменування кон- структивних елемен- тів	Од. виміру	% втрат конструк- тивного елемента	Найменування ре- ставраційних ро- біт	Об'єм реставра- ційних робіт
1	2	3	4	5	6

I

Розділ II. Основні елементи оздоблення

Розділ III. Додаткові роботи і пристосування

Примітка.

1. % втрат визначається комісією на об'єкті з врахуванням акта технічного стану пам'ятки та результатів попереднього обстеження.

2. Графи 5 і 6 уточнюються в процесі реставраційних робіт і всі зміни включаються в уточнений кошторис.

Комісія в складі:

Представник Державного органу
охорони пам'яток

" _ " _____

Представник замовника

" _ " _____

Науковий керівник, представник
науково-проектної організації

" _ " . _____

ДОДАТОК Ж
(рекомендований)

ПОГОДЖЕНО

ЗАТВЕРДЖЕНО

(посада керівника державного органу)

(посада керівника державного органу)

_____ 20__ р.

_____ 20__ р.

ПОГОДЖЕНО

_____ 20__ р.

**Реставраційне завдання
на розроблення науково-проектної документа-
ції**

1. Назва об'єк-

та: _____

2. Місцезнаходження (адреса) об'єк-

та: _____

3. Категорія охорони (дата і номер рішення про взяття на державний облік, охорон-
ний номер)

4. Користувач (власник, орендар і його реквізити) та характер використання пам'я-
тки _____

5. Підстава для розроблення науково-проектної документа-
ції: _____

6. Коротка історична довід-

ка: _____

7. Характеристика та технічний стан об'єк-

та: _____

8. Характер запланованих ро-

біт: _____

9. Попередні та невідкладні робо-

ти: _____

10.

Склад науково-дослідних і вишукувальних ро-

біт: _____

Історико-архівні та бібліографічні дослідження, складання історичної довід-
ки: _____

Архітектурно-археологічні досліджен-

ня: _____

Архітектурні дослідження з висновками та рекомендація-

ми: _____

Науково-технологічні дослідження з висновками та рекомендація-

ми: _____

Інженерні, геологічні та гідрогеологічні дослідження з висновками та рекомендація-

ми: _____

Натурні дослідження, зондажі, шурфи, експериментальні ділян-

ки: _____

Фотофікса-

ція: _____

11. _____ Ст
адійність проек-
ту: _____

12. _____ Склад проектних ро-
біт: _____

Ескізний проект реставра-
ції: _____

Ескізний проект реставрації і пристосуван-
ня: _____

Робоча документа-
ція: _____

ПОРР, ПВРР:

Науково-реставраційний
звіт _____

13. Впорядження (благоустрій) території в ме-
жах: _____

14. Умови пристосування пам'ят-
ки: _____

15. _____ Проектна організа-
ція: _____

16. Порядок наукового керівництва та авторського нагля-
ду: _____

17. Інші вимо-

ги: _____

18. Вихідні дані, що додаються до завдання (надаються замовником):

18.1 Акт технічного стану

18.2 Матеріали топозйомок ділянки, гідрогеологічні вишукування

18.3 Технічні умови приєднання до комунікацій

18.4 Інші відомості, необхідні для розроблення науково-проектної документації

Розробник
(реквізити)

Замовник
(реквізити)

Представник інвестора

Представник пам'яткоохоронної організації

Узгоджено:

Проектна організація

Науковий керівник

Користувач

ДОДАТОК И
(рекомендований)

ОСНОВНІ КРЕСЛЕННЯ ЕСКІЗНОГО ПРОЕКТУ РЕСТАВРАЦІЇ

Ситуаційний план із позначенням границь пам'ятника в масштабі 1:2000 або 1:5000

Генеральний план ділянки або генеральний план на діючій топографічній основі в масштабі 1:500, 1:1000

План поверхів, розрізи будинків та споруд із схематичним зображенням основних несучих та огорожувальних конструкцій у масштабі 1:50, 1:100, 1:200

Архітектурні обміри існуючого стану об'єкта

Фасади в масштабі 1:50, 1:100 і їх характерні фрагменти чи деталі в масштабі 1:20

Колірні рішення фасадів та інтер'єрів (паспорти) в масштабі 1:50, 1:100

Інтер'єри основних приміщень 1:50 та їх характерні фрагменти чи деталі в масштабі 1:20 (розробляються додатково згідно із завданням на проектування)

Вихідні дані на розроблення конструктивної документації з обладнання індивідуального виготовлення

Існуючі конструктивні вузли та пояснення до них

Конструктивні рішення з підсилення фундаментів

Картограми елементів пам'ятки або їх фрагментів із визначенням основних реставраційних або консерваційних робіт

Технологічна частина з принциповим рішенням оздоблення пам'ятки

Принципові рішення щодо вертикального планування, благоустрою, озеленення, дендрології, малих архітектурних форм

План трас внутрішньоплощадкових мереж і споруд до них

Принципові схеми влаштування інженерного обладнання (опалення, вентиляції, холодного та гарячого водопостачання, каналізації, водостоків, електрообладнання, газо- та холодопостачання, кондиціювання повітря, зв'язку та сигналізації, автоматизації інженерного обладнання, пило-, димо-та сміттєвидалення)

Принципові рішення з організації будівництва

ДОДАТОК К
(рекомендований)

ОСНОВНІ РОБОЧІ КРЕСЛЕННЯ

Плани та перерізи в масштабі 1:50, 1:100 із зазначенням усіх втрат, елементів, що консервуються, реставруються, підсилюються, розбираються тощо, з позначенням розмірів, відміток і маркувань.

Креслення елементів і конструкцій у масштабі 1:10, 1:20, 1:50, які підлягають реставрації, підсиленню, укріпленню та відтворенню.

Розгортки фасадів та інтер'єрів у масштабі 1:20, 1:50, 1:100 зі специфікацією всіх видів робіт.

Креслення виробів, шаблонів, елементів декору в масштабі 1:1, 1:10, 1:20 з зазначенням матеріалів та технології виготовлення.

Конструктивні креслення в масштабі 1:50, 1:100 із зазначенням нормативних та розрахункових навантажень, розрахункових характеристик підстальних основ (грунтів), гідрогеологічних умов і порядку виконання робіт і охорони праці.

Картограми робіт із методичними вказівками щодо виконання.

Спеціалізовані інженерні креслення та рішення.

ДОДАТОК Л
(рекомендований)

КОМПЛЕКТУВАННЯ І СКЛАД ТОМІВ НАУКОВО-ПРОЕКТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Позна-чення комплекту	Назва розділу	Позна-чення комплекту	Назва комплекту у складі розділу	Марка креслень (документації)	Примітка
1	2	3	4	5	6
Том 1	Попередні роботи	Книга 1	Вихідна документація	ВД	Документація може бути розділена на частини за видами досліджень
		Книга 2	Попередні дослідження	ПД	
		Книга 3	Проектно-кошторисна документація на проти-аварійні роботи	ПДА	
Том 2	Комплексні наукові дослідження (КНД)	Книга 1	Історико-архівні та бібліографічні дослідження (історична довідка)	ІД	Включають матеріали досліджень та історичну довідку
		Книга 2	Обмірні креслення	ОК	
		Книга 3	Архітектурні дослідження	АД	
		Книга 4	Інженерні дослідження	ІНД	
		Книга 5	Науково-технологічні дослідження	НДТ	
		Книга 6	Археологічні дослідження	АРД	
		Книга 7	Дослідження живопису і предметів внутрішнього оздоблення	ЖВ	
Том 3	Ескізний проект реставрації (ЕПР)	Книга 1	Пояснювальна записка	ПЗ	
		Книга 2	Креслення	КЕР	
		Книга 3	Технологія реставраційних робіт	ТРР	
		Книга 4	Основні положення з організації реставрації	ОПР	
		Книга 5	Зведений кошторисний розрахунок вартості робіт. Локальні та об'єктні розрахунки	ЗКР	
		Книга 6			
Том 4	Робоча документація (РД)	Книга 1	Архітектурно-будівельна частина	АБ	Документація може бути розділена на частини за видами конструкцій (робіт) (КВ; КЗ; КД; КМ; КМД - маркування згідно з ДСТУ Б А.2.4-4-99)
		Книга 2	Інженерно-конструкторська частина	ІК	
		Книга 3	Технологічні вказівки та методики на проведення окремих видів робіт	ТВМ	
		Книга 4	Спеціалізовані інженерні роботи		
		Книга 5	Об'єктні і локальні кошториси	ЛК	
Том 5	Науково-реставраційний			НРЗ	

	Звіт				
--	------	--	--	--	--

Примітка 1. Для конкретної пам'ятки комплектація науково-проектної документації в складі розділу встановлюється реставраційним завданням на розроблення НПД.

Примітка 2. До складу розділу можуть бути додані додаткові комплекти або виключатися окремі з перелічених.

ДОДАТОК М
(рекомендований)

ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ

Найменування органу управління, до системи якого входить організація-виконавець

Назва організації-виконавця

Назва пам'ятки

Назва документа

Назва розділу документації

Позначення

Номер тому

Керівник

підпис

прізвище

Посади

підписи

прізвища

Місце і рік видання

ДОДАТОК Н
(рекомендований)

ЖУРНАЛ
авторського нагляду за реставрацією пам'ятки та науково-технічного супроводу

Перелік бланків:

1. Обкладинка журналу
2. Титульний аркуш
3. Зворотна сторона титульного аркуша
4. Перелік науково-проектної документації, яка надходить замовнику
5. Перелік археологічних та інших надходжень
6. Вказівки авторського нагляду

Бланк 1

ЖУРНАЛ
авторського нагляду за реставрацією пам'ятки та науково-технічного супроводу

№ _____

(рік, місто)

ЖУРНАЛ № _____
авторського нагляду за реставрацією пам'ятки та науково-технічного супроводу

(назва пам'ятки)

Шифр _____ Арх. № _____

(назва пам'ятки)

Адреса пам'ятки

Замов-
ник _____

Проектуваль-
ник _____

Спеціалізовані за видами робіт науково-проектні організа-
ції _____

Реставраційна виробнича організа-
ція _____

Виконавець ро-

біт

(П.І.Б., телефон)

Примітка. Для замовника та підрядних науково-проектних та виробничих організацій вказувати точне найменування (для приватних осіб П.І.Б.), адресу, розрахунковий рахунок, реєстраційний номер та дату видачі ліцензії, номер телефону, П.І.Б. відповідального представника.

Спеціалізовані за видами робіт виробничі організації _____

Виконавці робіт _____

(П.І.Б., телефони)

Автор або науковий керівник авторського колективу _____

(П.І.Б., телефони)

Члени авторського колективу _____

(П.І.Б., телефони)

Кошторисна вартість реставрації на дату оформлення журналу _____

Дата початку виконання робіт _____

Реєстраційний номер та дата дозволу відповідного органу охорони об'єктів культурної спадщини на проведення ремонтно-реставраційних робіт _____

Керівник проектної організації

М.П.

П.І.Б.

Перелік переданої науково-проектної документації

Дата	Назва науково-проектної документації	Арх. №	Накладна
1	2	3	4

(на 2-4 стор.)

Перелік археологічних та інших знахідок

Дата	Ч.ч	Опис знахідок	Кількість	Підпис відповідальної особи в прийманні на зберігання	Примітка
1	2	3	4	5	6

(на 5-6 стор.)

Вказівки авторського нагляду та відомості про виконання робіт на пам'ятці

(на 20-50 стор.)

(1 стор. розгорнутого аркуша)

Дата	Вказівки авторського нагляду
1	2
	180мм

(заповнюється автором або членами авторського колективу)

(продовження - 2 стор. розгорнутого аркуша)

Дата	Відмітка про виконання вказівок	Роботи, що виконуються на пам'ятці, умови робіт
3		5
	50 - 60 мм	100мм

(заповнюється виконавцем робіт)

ЗМІСТ

1 Загальні положення	3
2 Загальні вимоги до складу та змісту науково-проектної документації	4
3 Порядок розроблення науково-проектної документації	8
4 Оформлення науково-проектної документації	9
5 Науково-технічний супровід, науково-методичне керівництво, авторський нагляд та авторське право	10
6 Погодження, експертиза та затвердження проектної документації	12
Додаток А	
Перелік нормативно-правових актів та нормативних документів, на які є посилання в цих нормах	13
Додаток Б	
Основні терміни та визначення	15
Додаток В	
перелік нормативно-правових актів та міжнародних документів, положення яких рекомендується враховувати при розробленні науково-проектної документації на реставрацію пам'ятки	16
Додаток Г	
Акт огляду технічного стану пам'ятки	17
Додаток Д	
Акт про категорію складності пам'ятки	20
Додаток Е	
Акт втрати первісного вигляду пам'ятки	21
Додаток Ж	
Реставраційне завдання на розроблення науково-проектної документації	22
Додаток И	
Основні креслення ескізного проекту реставрації	26
Додаток К	
Основні робочі креслення	27
Додаток Л	
Комплектування і склад томів науково-проектної документації	28
Додаток М	
Титульний аркуш	30
Додаток Н	
Журнал авторського нагляду за реставрацією пам'ятки та науково-технічного супровод	31